

KADINLARIN YÜZYILINDA TÜRK KADINININ İŞ YAŞAMINDAKİ YERİ VE GELECEĞİ

Prof. Dr. Esin Ergin

21. YÜZYIL İÇİN PLANLAMA

İnsan ve Planlama I

İstihdam ve Kadın Emeđi

Ankara Üniversitesi, Siyasal Bilimler Fakültesi, 23.Ocak.2014

21. YÜZYIL: KADINLARIN YÜZYILI

- KADINLAR AÇISINDAN KÜRESEL DÜNYADA TÜRKİYE'NİN YERİ
- MESLEKLERDE KADINLAR
- YORUM VE ÖNERİLER

- KADINLARIN İŞGÜCÜNE KATILMA ORANI - % 30,6
- YÜKSEKÖĞRETİMLİ KADINLARIN İŞGÜCÜNE KATILMA ORANI - % 71,6
- KADINLARDA İŞSİZLİK ORANI - % 12,7
- YÜKSEKÖĞRETİMLİ KADINLARIN İŞSİZLİK ORANI - % 17,0
- ÇALIŞAN KADINLARDA KAYIT DIŞI İSTİHDAM - % 52,0

Kaynak: TÜİK, Hanehalkı İşgücü Araştırması, Ekim, 2013.

TABLO: 1 KADINLARIN İŞTEKİ DURUM VE EKONOMİK FAALİYETE GÖRE İSTİHDAMI, EKİM, 2013

İŞTEKİ DURUM	%
ÜCRETLİ VEYA YEVMİYELİ	58,8
İŞVEREN	1,3
KENDİ HESABINA	9,9
ÜCRETSİZ AİLE İŞÇİSİ	32,0
EKONOMİK FAALİYETLER	
TARIM	37,9
SANAYİ	13,9
İNŞAAT	0,8
HİZMETLER	47,3

Kaynak: TÜİK, Hanehalkı İşgücü Araştırması, Ekim, 2013.

21. YÜZYILIN BAŞINDA DÜNYADA YÖNETİMDE KADINLAR - 2013

- CHRISTINE LAGARDE - IMF
- JANET YELLEN - FED
- EDITA HRDA - UNDP
- ANGELA MERKEL - ALMANYA
- MICHELLE BACHELET - ŞİLİ
- JULIA GILLARD - AVUSTRALYA
- SİBEL SİBER - KKTC

TABLO: 2 KARŞILAŞTIRMALI KÜRESEL CİNSİYET EŞİTLİĞİ VE EKONOMİK BÜYÜKLÜK SIRALAMALARI 2013

ÜLKELER		CİNSİYET EŞİTLİĞİ GENEL KÜRESEL SIRA (1)	KADINLARIN EKONOMİYE KATILIMI VE FIRSATLAR SIRASI (2)	SİYASİ GÜÇLENDİRME SIRASI (3)	ÜLKELERİN KÜRESEL GSYH SIRALAMASI (4)*
TÜRKİYE		120	127	103	17
BRICS	BREZİLYA	62	74	68	7
	RUSYA	61	42	94	8
	HİNDİSTAN	101	124	109	10
	ÇİN	76	62	59	2
	GÜNEY AFRİKA	17	78	8	28
ŞANGHAY BEŞLİSİ	TACİKİSTAN	90	38	100	143
	KAZAKİSTAN	32	20	65	50
	KIRGIZİSTAN	63	60	71	145
AFRİKA	BURUNDİ	22	3	31	162
	UGANDA	46	37	28	106
	TANZANYA	66	70	32	95
	KENYA	78	44	85	87
	GANA	76	24	95	86
	NİJERYA	106	54	83	39

Kaynak: Global Gender Gap Report, 2013.

*World Bank, GDP Statistics, December 18, 2013.

- GSYH SIRALAMASI İLE CİNSİYET EŞİTLİĞİ SIRALAMALARI ARASINDA BİR İLİŞKİ GÖRÜLMÜYOR
- EN BÜYÜK EKONOMİLERİN HEPSİNİN CİNSİYET EŞİTLİĞİ KARNESİ TÜRKİYE'DEN DAHA İYİ
- AFRİKA ÜLKELERİ ARASINDA CİNSİYET EŞİTLİĞİ KONUSUNDA EN HIZLI KALKINANLAR, KADINLARIN EKONOMİK VE SİYASAL KATILIMINI GERÇEKLEŞTİREBİLENLER
- BURUNDİ : EKONOMİK KATILIM - EĞİTİM ÇELİŞKİSİNİN GÖRÜLDÜĞÜ ÜLKE

KARAR ALICI KONUMDA KADINLAR

TABLO: 3 ÜLKELERDE FİRMALARIN ÜST YÖNETİMLERİNDE VE MÜLKİYET SAHİPLİĞİNDE KADIN ORANLARI 2013

ÜLKELER		TEPE YÖNETİMİNDE KADIN OLAN FİRMALAR %	KAYITLI FİRMALARIN YÖNETİM KURULLARINDA KADIN ORANI %	KADINLARIN HİSSEDAR OLDUĞU FİRMALARIN ORANI %
TÜRKİYE		12	8	41
BRICS	BREZİLYA	18	9	59
	RUSYA	20	-	29
	HİNDİSTAN	-	7	9
	ÇİN	-	-	-
	GÜNEY AFRİKA	-	13	23
ŞANGHAY BEŞLİSİ	TACİKİSTAN	12	-	34
	KAZAKİSTAN	25	-	34
	KIRGIZİSTAN	23	-	60
AFRİKA	BURUNDİ	-	-	35
	UGANDA	-	-	35
	TANZANYA	-	-	31
	KENYA	-	-	37
	GANA	-	-	44
	NİJERYA	-	-	20

Kaynak: *Global Gender Gap Report, 2013.*

TABLO: 4 BİST'TEKİ FİRMALARDA KADIN YÖNETİM KURULU ÜYESİ ORANI				
	2013		2012	
	FİRMA SAYISI	%	FİRMA SAYISI	%
TOPLAM YÖNETİM KURULU ÜYE SAYISI	3002	-	2766	-
KADIN YÖNETİM KURULU ÜYELERİ	352	11,7	319	11,5
BAĞIMSIZ ÜYELER	831	27,7	673	24,3

Kaynak: *1st ANNUAL REPORT: WOMEN ON BOARD Turkey, 2013*, Independent Women Director's Project, Sabancı University.

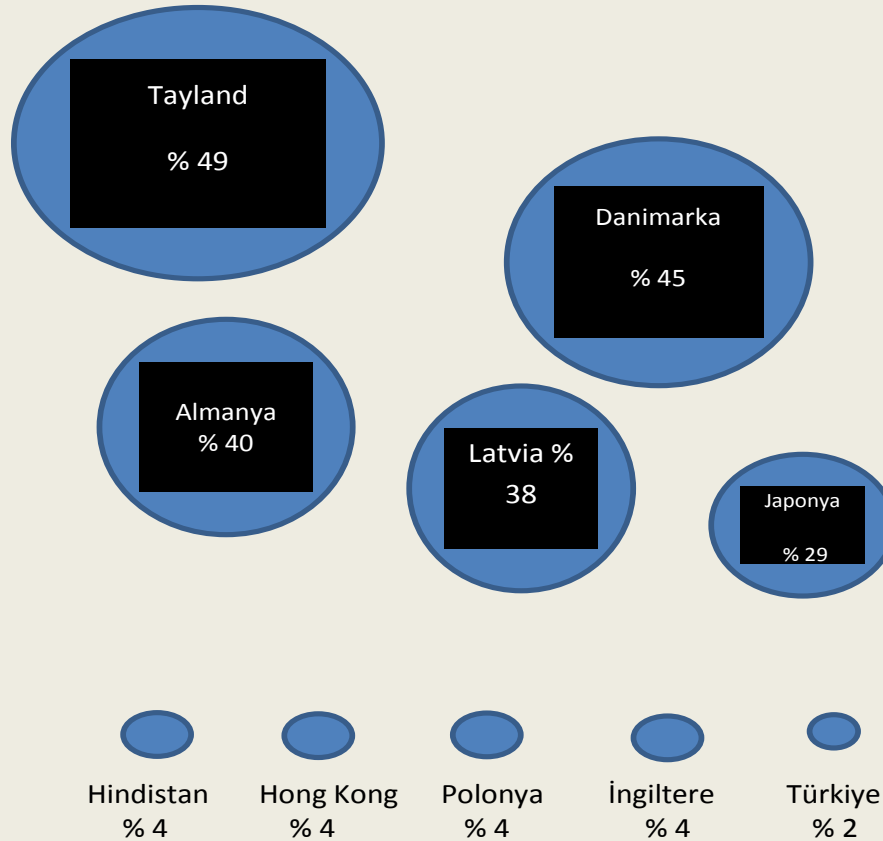
AVRUPA BİRLİĞİ'NDE (EU-28) EKONOMİK FAALİYET ALANLARINDA (NACE SEKTÖRLERİNDE) EN YÜKSEK ORANDA KADIN TEPE YÖNETİCİNİN BULUNDUĞU ÜLKELER

(Kaynak: EU/justice/gender-equality/01.05.2013)

- SLOVAKYA % 50
- MAKEDONYA % 40
- SIRBİSTAN % 29
- BULGARİSTAN % 20
- LİTVANYA % 25
- İZLANDA % 17
- NORVEÇ % 17
- ÇEKOSLOVAKYA % 13
- KIBRIS % 13

ŞEKİL: 1 KADIN TEPE YÖNETİCİLERİN EN ÇOK VE EN AZ SAYIDA BULUNDUĞU EKONOMİLER

(Kaynak: Grant Thornton: An Instinct for Growth, International Business Report, 2013)

TÜRKİYE'DE EN BÜYÜK FİRMALARIN YÖNETİMİNDEKİ KADINLAR

- 50 TEPE YÖNETİCİ: 2012

• FİNANS	9
• SANAYİ	6
• İLAÇ	6
• SİGORTA	5
• YİYECEK/TURİZM	5
• TEKSTİL	5
• YAZILIM/BİLGİSAYAR	4
• BANKA	4
• PETROL/ENERJİ	2
• HABERLEŞME	1
• GYO	1
• SAĞLIK	1
• KART HİZMETLERİ	1

DÜNYADA TÜRK KADIN YÖNETİCİLER

- **SERPİL TİMURAY** **VODAFONE - AFRIKA, ORTADOĞU VE ASYA PASİFİK BÖLGESİ BAŞKANI**
- **AYŞEGÜL İLDENİZ** **INTEL - DÜNYA BAŞKAN YARDIMCISI**
- **ELÇİN ERGÜN** **MERCK - GLOBAL TİCARİ BAŞKAN VE YÖNETİM K. ÜYESİ**
- **ÜMİT BOYNER** **EULER HERMES - DÜNYA MURAKABE ÜST KURULU**
- **ÜMRAN BEBA** **PEPSİCO - ASYA, ORTADOĞU, AFRIKA İK BAŞKANI**
- **GÜLER SABANCI** **SIEMENS - YÖNETİM KURULU**
- **ELİF KÂĞITÇIBAŞI** **AVERY DENNİSON EMEA - BAŞKANI**
- **BERNA ÜLMAN** **VISA EUROPE - GENEL MÜDÜRÜ**
- **GALYA MOLİNAS** **COCA COLA - TÜRKİYE, KAFKASYA, VE ORTA ASYA BAŞKANI**
- **ÖZLEM İMECE** **MASTERCARD EUROPE GÜNEY DOĞU AVRUPA BAŞKANLIĞI YAPTI**

İŞVEREN ÖRGÜTLERİNDE KADINLARIN PAYI

- TÜSİAD YÖNETİM KURULU: % 22,2
—————→ 1972'DEN BERİ, 2 KADIN BAŞKAN VE 5 KADIN ÜYE
- TÜRKONFED YÖNETİM KURULU: % 17,4
- TİSK YÖNETİM KURULU: % 4

100 EN ZENGİN TÜRK İÇİNDE KADINLARIN PAYI - MART 2013 FORBES

- KADIN SAYISI: 20
- TOPLAM SERVET İÇİNDEKİ PAY: % 20,4
- KENDİ SERVETİNİ YARATAN KADIN SAYISI: 0
- ÜÇ AİLEDE BİRDEN FAZLA KADIN ÜYE VAR
- SIRALAMADAKİ YERLER: 2, 5, 9, 13, 22, 22, 29, 29, 40, 40, 46, 46, 50, 59, 64, 78, 92, 100, 100, 100

TÜRKİYE'DE İŞ KADINLARI DERNEKLERİ (1)

- TÜRKİYE KADIN GİRİŞİMCİLER DERNEĞİ (KAGİDER)
- TÜRKİYE İŞ KADINLARI DERNEĞİ (TİKAD)
- GİRİŞİMCİ KADINLARIN DESTEKLENMESİ DERNEĞİ (GİKAD)
- GİRİŞİMCİ İŞ KADINLARI DERNEĞİ (GİKAD)
- ANTALYA İŞ KADINLARI DERNEĞİ (ANTİKAD)
- İZMİR İŞ KADINLARI DERNEĞİ (İZİKAD)
- EGE İŞ KADINLARI DERNEĞİ (EGİKAD)
- DENİZLİ SOROPTİMİST K. İŞ VE MESLEK KADINLARI DERNEĞİ (DENSER)
- KADIN İSTİHDAMINI ARTTIRMA DERNEĞİ (KİADER - ŞIRNAK)
- MARDİN İŞ KADINLARI DERNEĞİ (MİKAD)
- DİYARBAKIR İŞ KADINLARI DERNEĞİ (DİKAD)
- ŞANLIURFA İŞ KADINLARI DERNEĞİ (ŞUGİŞKAD)
- ARTVİN İŞ KADINLARI DERNEĞİ (AGİKAD)

TÜRKİYE'DE İŞ KADINLARI DERNEKLERİ (2)

- TUNCELİ İŞ KADINLARI DERNEĞİ (TUNİŞKAD)
- MALATYA İŞ KADINLARI DERNEĞİ (MAİKAD)
- ELAZIĞ İŞ KADINLARI DERNEĞİ (ELİKAD)
- ADANA İŞ KADINLARI DERNEĞİ (İŞKAD)
- PORTAKAL ÇİÇEĞİ KADIN GİRİŞİMCİLER HATAY DERNEĞİ
- AYDIN GİRİŞİMCİ İŞ KADINLARI DERNEĞİ (AGİKAD)
- GİRİŞİMCİ İŞ KADINLARI DERNEĞİ (GİKAD)
- GAZİANTEP İPEK İŞ KADINLARI DERNEĞİ (GİKAD)
- KİLİS KADINLARI KALKINDIRMA VE GELİŞTİRME DERNEĞİ (KİKAGDER)
- ANKARA (ANGİKAD)
- KONYA İŞ KADINLARI DERNEĞİ (KİKAD)
- SAMSUN İŞ KADINLARI DERNEĞİ (SAMİKAD)
- SİLİVRİ İŞ KADINLARI DERNEĞİ (KAGİDER)

DİSK GENEL SEKRETERİ: DR. ARZU ÇERKEZOĞLU

TÜRKİYE'DE KAMUDA YÖNETİCİ KADIN ORANLARI - 2012

- ÜST DÜZEY MEMUR: % 9,9
- ÜST DÜZEY SÖZLEŞMELİ MEMUR: % 10,5
- BÜYÜKELÇİ: % 11,6
- BAŞKONSOLOS: % 13,3
- MİLLETVEKİLİ: % 14,4
- BAKAN: % 4
- BELEDİYE BAŞKANI: % 1 (26 KADIN)
- BELEDİYE MECLİSİ ÜYESİ: % 4,4
- İL GENEL MECLİSİ ÜYESİ: % 3,3
- MAHALLE MUHTARI: % 2,3
- MAHALLE İHTİYAR HEYETİ ÜYESİ: % 1,9

TÜRKİYE'DE KAMUDA YÖNETİCİ KADIN ORANLARI - 2012

- MERKEZ BANKASI MECLİS ÜYESİ: 0
- BDDK: 0
- TMSF: 0
- RTÜK: 1

TÜRKİYE'DE KADINLARIN MESLEKLERDEKİ KONUMU

BAROLARDA KADIN ORANI - 2013

- **TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ:**
 - BAŞKAN YARDIMCISI: % 50
 - YÖNETİM KURULU ÜYELERİ: % 33,3
- **BARO BAŞKANLARI: % 5,1**
- **İSTANBUL BAROSU:**
 - YÖNETİM KURULU ÜYELERİ : % 57,1
 - DİSİPLİN KURULU: % 75
 - DENETLEME KURULU: % 33,3
- **ANKARA BAROSU: BAŞKAN**
 - YÖNETİM KURULU ÜYELERİ : % 42,9
 - DİSİPLİN KURULU: % 25
 - DENETLEME KURULU: % 66,7

TÜRKİYE'DE HUKUK ALANINDA KADIN ORANLARI - 2012

- AVUKAT: % 38,5
- CUMHURİYET SAVCISI: % 6,9
- HAKİM: % 34,4

- ANAYASA MAHKEMESİ:
 - ÜYE: % 14,2
 - RAPORTÖR: % 13,8
- DANIŞTAY: BAŞKAN
 - DAİRELERDE ÜYE: % 26,6
- HSYK:
 - DAİRE BAŞKANI: % 33,3
 - ÜYE: % 16,7

KADIN DOKTORLAR

- KAMU HASTANELERİNDE KADIN HEKİM ORANI (2012):
% 38,8
- TIP FAKÜLTELERİNDE KADIN ÖĞRETİM ÜYESİ ORANI
(2010): **% 41,5**
- **TÜRK TABİPLER BİRLİĞİ:**
 - ONUR KURULUNDA KADIN ÜYE ORANI: **% 11**
 - MERKEZ KONSEYİNDE KADIN ORANI: **% 36,4**

KADIN ÖĞRETMEN ORANLARI 2011-2012

- OKUL ÖNCESİ % 100
- İLKÖĞRETİM % 57
- ORTAÖĞRETİM % 43
- EĞİTİM SEN YÖNETİM KURULUNDA KADIN ÜYE ORANI: % 28

TABLO: 5 YÜKSEKÖĞRETİMDE KADIN ÖĞRETİM ELEMANI ORANLARI %
2012-2013

	TOPLAM	PROF.	DOÇ.	YARD. DOÇ.	ÖĞRETİM GÖREVLİSİ	OKUTMAN	UZMAN	ARAŞ. GÖR.	ÇEVİRİCİ	EĞİTİM- ÖĞRETİM PLANLAMA
TÜRKİYE TOPLAMI	41,6	28,1	32,3	37,1	39,5	92,1	92,1	49,0	66,7	34,3
ÜNİVERSİTELER	42,4	28,4	33,1	37,6	42,8	61,4	92,2	49,6	68,0	34,3
ÖN LİSANS	37,8	23,91	31,0	35,2	38,1	43,4	35,5	45,3	0	0
LİSANS	42,4	28,4	33,0	37,7	48,3	62,6	48,4	48,7	65,0	52,4
ENSTİTÜ	50,0	35,9	47,9	43,1	38,7	50,0	68,4	51,0	100,0	0
MERKEZİ	61,8	0	0	27,8	46,7	67,0	58,0	35,3	100,0	0
DİĞER EĞİTİM PROGRAMLARI TOPLAM	9,7	4,1	6,7	8,0	7,2	33,3	44,4	50,0	50,0	26,1
ÖN LİSANS	7,8	0	0	1,0	6,6	33,3	100,0	0	0	16,7
LİSANS	11,3	1,6	7,6	9,3	9,4	33,3	0	55,0	0	50,0
ENSTİTÜ	17,2	15,4	19,4	14,6	3,1	0	83,3	0	50,0	25,0

Kaynak: ÖSYM, 2013.

ÜNİVERSİTELERDE KADIN YÖNETİCİLER

- REKTÖR (2011): % 5,6
 - DEVLET ÜNİVERSİTESİ: % 4,9
 - VAKIF ÜNİVERSİTESİ: % 6,8
- DEKAN (2011): % 15,3

TABLO: 6 ÜST DÜZEY BANKA YÖNETİMİNDE KADIN ORANI
31.12.2012

	TOPLAM SAYI	KADINLAR	%
YÖNETİM KURULU BAŞKANI	38	2 *	5,3
YÖNETİM KURULU BAŞKAN VEKİL	35	2 **	5,7
YÖNETİM KURULU ÜYESİ	244	23	9,4
GENEL MÜDÜR	48	12	25,0
GENEL MÜDÜR YARDIMCISI	301	55	18,3

Kaynak: Bankalar Birliği, 2013.

* Akbank ve Merrill Lynch Yatırım Bank A.Ş.

** İş Bankası ve Denizbank

TABLO:7 EĞİTİM DURUMUNA GÖRE BANKALARDA ÇALIŞAN KADIN ORANI %
31.12.2012

	SEKTÖR TOPLAMI %	MEVDUAT BANKALARI %	KAMU SERMAYELİ BANKALAR %	ÖZEL SERMAYELİ BANKALAR %	TMSF %	YABANCI SERMAYELİ BANKALAR %	KALKINMA VE YATIRIM BANKALARI %
İLK+ORTAOKUL BİTİRMİŞ	15,9	18,1	3,4	7,0	23,5	42,2	5,4
ORTA ÖĞRETİMİ BİTİRMİŞ	34,9	35,2	27,6	36,2	29,0	41,0	19,9
YÜKSEK ÖĞRETİMİ BİTİRMİŞ	54,1	54,5	44,8	58,1	46,8	59	37,1
YÜKSEK LİSANS VE DOKTORA YAPMIŞ	51,4	52,1	51,1	52,4	25,0	53,0	42,2
GENEL TOPLAM	50,1	50,6	41,8	54	35,8	54,2	33,4

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği, 2013.

TABLO: 8 EĞİTİM DURUMUNA GÖRE SİGORTA SEKTÖRÜNDE ÇALIŞAN KADIN ORANI % 31.12.2012			
	SEKTÖR TOPLAMI %	SİGORTA ŞİRKETLERİ %	REASÜRANS ŞİRKETLERİ %
İLKOKUL	0,2	0,3	2,5
ORTA OKUL VE DENGİ	8,9	0,9	0
LİSE VE DENGİ	12,6	12,6	12,4
2 YILLIK YÜKSEK OKUL	17,9	18	8,6
LİSANS	57,5	57,5	61,7
LİSANS ÜSTÜ	10,7	10,6	14,8
GENEL TOPLAM	53,3	53,6	40,5

Kaynak: Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği, 2013.

TABLO: 9 EĞİTİM DURUMUNA GÖRE YAZILI MEDYADA ÇALIŞAN KADIN ORANI % 2012

	TOPLAM %	YAYIN %	BASIM VE DAĞITIM %
LİSE ALTI	5,7	5,1	10,9
LİSE VE DENGİ	30,9	28,7	50,5
ÖN LİSANS	9,5	9,7	7,9
LİSANS	45,0	47,1	26,3
LİSANS ÜSTÜ	8,9	9,4	4,5
TOPLAM	31,2	28,1	3,1

Kaynak: TÜİK, Yazılı Medya İstatistikleri, 2012.

YAZILI MEDYADA KADIN KÖŞE YAZARLARI

% 22,2

TABLO: 10 MESLEK GRUBU VE SEKTÖRE GÖRE AR-GE'DE ÇALIŞAN KADIN ORANI % 2012

	TOPLAM	ARAŞTIRMACI	TEKNİSYEN VE EŞDEĞERİ	DİĞER DESTEK PERSONELİ
TOPLAM	35,1	36,2	16,8	23,8
TİCARİ	21,7	23,3	16,9	24,3
KOBİ	22	23	18,1	26,3
1 - 9	20,1	20	16,3	31,6
10 - 49	20,6	21,7	17	24,2
50 - 249	24,3	26,2	19,7	26,3
250 +	21,3	22,7	15,2	21,4
KAMU	25,9	30,2	15,9	23,3
YÜKSEKÖĞRETİM	41,2	41,2	-	-

Kaynak: TÜİK, Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişimler, 2013.

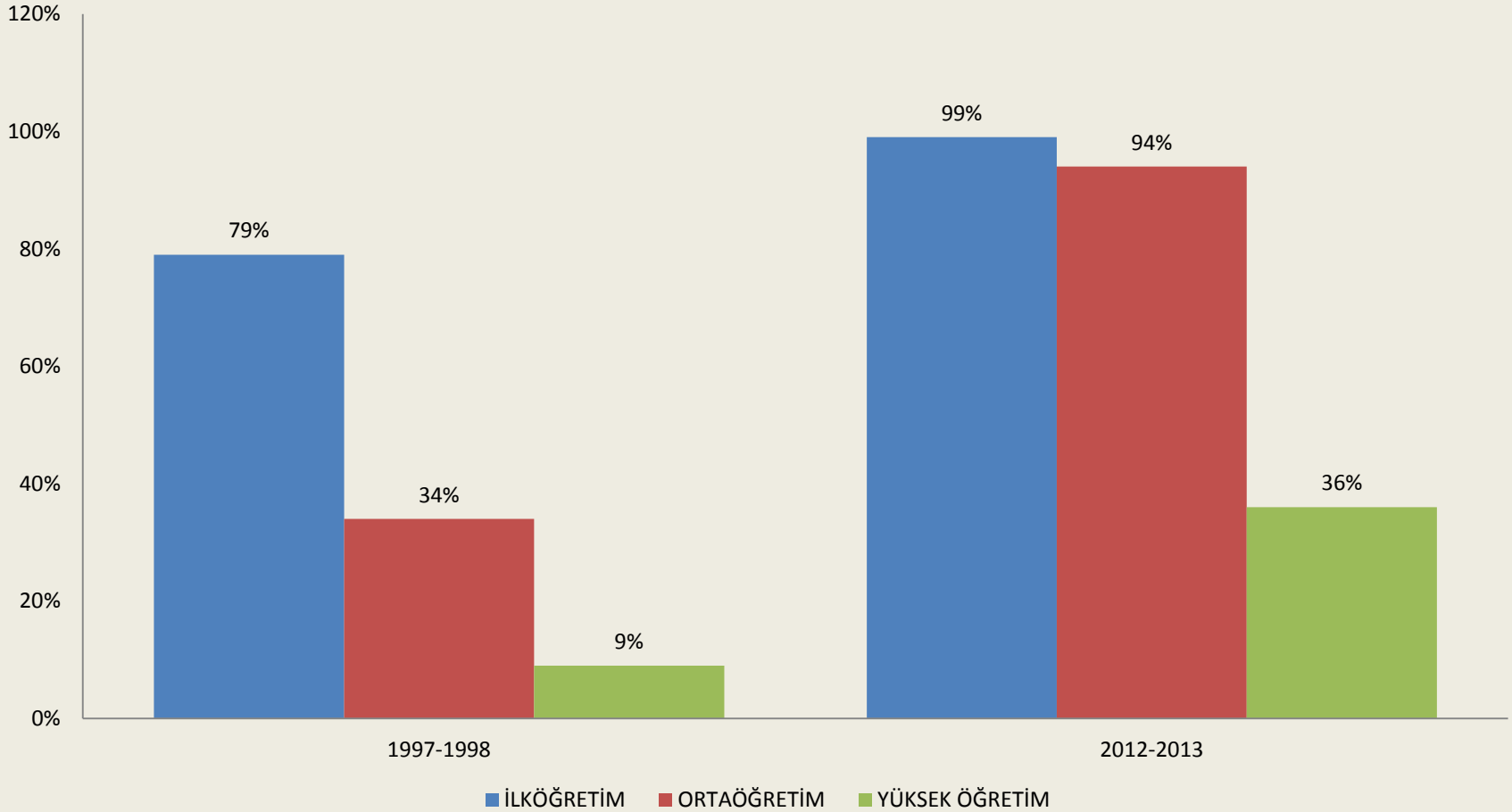
TABLO: 11 YÜKSEK ÖĞRETİMDE KAYITLI VE MEZUN KADIN ÖĞRENCİ ORANLARI		
	2011-2012 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI	2012-2013 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI
	TOPLAM MEZUN ÖĞRENCİ %	TOPLAM KAYITLI ÖĞRENCİ %
LİSANS	48,5	45,8
LİSANSÜSTÜ		
YÜKSEK LİSANS	48,7	42,4
DOKTORA	46,5	45,5

Kaynak: ÖSYM, 2013.

TABLO: 12 ULUSLAR ARASI STANDART EĞİTİM SINIFLANDIRMASINA GÖRE YÜKSEKÖĞRETİMDE KAYITLI KADIN ÖĞRENCİ ORANLARI - 2012	
	%
EĞİTİM	58,5
İNSANİ BİLİMLER VE SANAT	59,7
SOSYAL BİLİMLER VE HUKUK	48,3
MÜSPET VE DOĞAL BİLİMLER	48,7
MÜHENDİSLİK	29,7
ZİRAAT, ORMAN, SU ÜRÜNLERİ VE VETERİNERLİK	36,5
SAĞLIK VE SOSYAL HİZMETLER	61,1
HİZMETLER	33,9

Kaynak: TÜİK, *İstatistiklerle Türkiye, 2012*

ŞEKİL: 2 ÖĞRETİM YILI VE OKUL GRUBUNA GÖRE KADINLARIN OKULLAŞMA ORANLARINDAKİ DEĞİŞİM 1998-2013

YORUMLAR

- KADINLARIN EĞİTİM DÜZEYİ YÜKSELDİKÇE YÖNETİMDE VE MESLEKLERDE VARLIKLARI ARTIYOR
- YENİ FAALİYET ALANLARI VE MESLEKLER KADINLARA DAHA AÇIK
- GELENEKSEL MESLEK ALANLARINDA ERKEK EGEMENLİĞİ DEVAM EDİYOR
- YABANCI SERMAYELİ ŞİRKETLER KADINLARIN ÇALIŞMASINI VE KADIN YÖNETİCİLERİ DESTEKLİYOR: KADINLARIN YÖNETİCİ OLDUKLARI FİRMALARIN % 75'İ YABANCI SERMAYELİ
- "ROL MODELLERİ" EKONOMİK YAŞAMA KATILIMI, YÖNETİME KATILMA İSTEĞİNİ VE MESLEK SEÇİMİNİ ETKİLİYOR
- FİNANS KONULARINDA ÇALIŞAN KADINLARIN ORANI DÜNYA İLE PARALEL BİR GELİŞME GÖSTERİYOR

- KADINLARIN ARTAN EĞİTİM ORANLARI ŞİMDİLİK TÜRKİYE'DE EKONOMİK YAŞAMA KATILIMLARINI ARTTIRACAK
- TARIM DIŞI İSTİHDAMDA:
 - 2004-2012 - toplam çalışan kadın oranı % 49,2 \longrightarrow % 60,7
 - 2004-2012 - kendi hesabına çalışan kadın oranı % 6,2 \longrightarrow % 8,5
 - 2004-2012 - ücretsiz aile işçisi olan kadın oranı % 6,4 \longrightarrow % 5,0
- YÜKSEKÖĞRETİMDE SON YILDA GÖRÜLEN KADIN ÖĞRENCİ AZALMASI ÖN HABERCİ OLABİLİR !!!!!
- HER DÜZEYDE KADIN İSTİHDAMININ GERİ DÖNÜLEMEYECEK BELLİ BİR "KRİTİK KİTLE" YE ULAŞTIĞINI DÜŞÜNEBİLİRİZ. FAKAT TEHLİKE BÜYÜK!

ÖNERİLER

- EĞİTİM SİSTEMİNİN İVEDİLİKLE ÇAĞDAŞLAŞTIRILMASI
- KADINLAR İÇİN KOTA UYGULAMALARI: SİYASET, KAMU YÖNETİMİ, ÖZEL FİRMA YÖNETİM KURULLARI
- KADIN ÇALIŞMASINI DESTEKLEYECEK ALTYAPI HİZMETLERİNİN
 - YAYGINLAŞTIRILMASI
 - YASAL ZORUNLULUK HALİNE GELMESİ
 - YASALARIN UYGULANMASI

————→ **SOSYAL DEVLET**

- EĞİTİM DÜZEYİ ÇOK YÜKSEK OLMAYAN KADINLARIN KENDİ İŞLERİNİ KURMALARI İÇİN DESTEK KREDİLERİ: MİKRO KREDİLERİN YAYGINLAŞTIRILMASI
- KADINLARIN YETENEKLİ LİDERLER OLABİLMESİ İÇİN ÖRGÜTLÜ DESTEK VERİLMESİ
 - EĞİTİM
 - DANIŞMANLIK
- SİYASETİN "DİLİ" NİN DEĞİŞMESİ VE BİR KADIN BAKANLIĞI KURULMASI
- "CİNSİYETE DUYARLI BÜTÇELEME" UYGULAMASI

Hürriyet Gazetesi 19.Ocak.2014

Zeliha Sapmaz Gürel

Beni en çok etkileyen, geri dönüşün yüzde yüz olması. Türk kadını borcuna sadık. Haksızlık yapmaz ve onda bir bozukluğa neden olmazsan her şeyine sadık aslında. 2014'te hedefimiz kadınların aylık gelirini 2000 liraya çıkarmak. 260 milyon TL dönüyor ama kar eden kuruluş değiliz. Yolsuzluk kaygımız yok. İş hayatında da, siyasette de yolsuzluk olsun istemiyorsan kadını yeniden dinamik hale getireceksin.

